

Búcsúztató

Tisztelt gyászoló Család! Tisztelt gyászoló Gyülekezet: Barátok, Munkatársak, Ismerősök!

Engedjék meg, hogy a búcsú eme szomorú perceiben a Debreceni Egyetem Természettudományi és Technológiai Karának, Fizikai Intézetének és Elméleti Fizikai Tanszékének nevében szóljak az örökre eltávozott Dr. Lovas István professzor úrhoz a hálás emlékezés és a köszönet szavaival.

Kedves Bátyó! hiszen nagyon sokan csak így hívtunk *egyszerűen*, akik közeli barátaid, munkatársaid voltunk.

Kedves Bátyó! Pályakezdő fizikusként fogadtad el a Szalay Sándor professzor úr által meghirdetett állást az 1950-es évek közepén az ATOMKI-ban, ahol 2 éven át dolgoztál. Aztán az élet és a hivatásod és érdeklődésed másfelé vitt, tartósan Budapestre a Központi Fizikai Kutató Intézetbe, onnan pedig fokozatosan kitértél a világra. A KFKI kutatójaként hosszabb-rövidebb időkre a nagyvilág számos helyén megfordultál, mint Koppenhága, Dubna, Jülich, Darmstadt, Frankfurt am Main, hogy csak a fontosabbakat említsem. Más talán a világot járva elfelejtette volna azt a kezdeti két évet, Te nem így tettél. A Debrecenben eltöltött két esztendő mély hatással volt rád, életre szóló barátságokat vittél magaddal a „Vándorévekre”, ami elegendő indítatásnak bizonyult ahhoz, hogy bő évtized elteltével újra visszatérj Debrecenbe Csikai Gyula professzor úr hívó szavára, az eredeti terv szerint *egy* félévre magfizikát tanítani. A félévből egy életre szóló kötődés lett közted és a Debreceni Egyetem TTK, ill. annak Fizikai Intézete között. Saját elmondásod szerint, fellelkesített a tudásra szomjazó hallgatóság töretlen érdeklődése. Mindig vallottad és minket is arra tanítottál, hogy az érdeklődő hallgató fáklya, amelynek lángját meg kell gyújtani, ez a mi feladatunk. Te sokak fáklyáját meg is gyújtottad nagy népszerűségnek örvendő egyetemi előadásaiddal. Másrészt úgy érezted, hogy Debrecenben az ATOMKI-ban és az Egyetemen egy darab Európát teremtett *már akkor* a jó értelemben vett lokálpatriotizmus. Így aztán a féléves óraadásból az lett, hogy elkezdted rendszeresen Debrecenbe jönni és oktatni, majd amikor megüresedett az Elméleti Fizikai Tanszék tanszékvezetői pozíciója, akkor azt megpályáztad és elnyerted. Attól kezdve a DE TTK-nak egyetemi tanárként fáradoztál az oktatás és a kutatás feltételeinek javításán. Vezetésed alatt megújult az Elméleti Fizikai Tanszék, ahol meghirdetted a „minden virág virágozzék” elvét, és ennek révén sikerült jelentősen kiszélesítened a tananyagot és a kutatás spektrumát. A Tanszék ügyét, boldogulását azonban mindig a „debreceni fizika” egészét szem előtt tartva képzelted el; meghatározó szereped volt a „fizikák” egy helyre költözésének előmozdításában, a valós és vélt falaknak és gátaknak az elbontásában, hogy a közös

gondolkodásnak ne legyenek akadályai.

Kedves Bátyó, ha csak ennyit tettél volna, az is nagyon sok és nagy hasznára volt a debreceni fizikus közösségnek. Köszönet érte a Kar és az Egyetem nevében is. Mivel azon szerencsések közé tartozom, akiknek megadatott közvetlen munkatársadként dolgozni, módomban állt személyesen megtapasztalni nagyfokú szakmai igényességedet, ragyogó előadói képességedet és eredeti kutatói gondolkodásmódodat. Bizton mondhatom, hogy a tudást mindig számozatlan, nem leltározható közkinccsnek tekintetted, és mindenkinek, aki fogékony volt rá, igyekezted tudásodat és szakmai tapasztalataidat a legjobb képességed szerint átadni. Ezért is köszönet és hála.

Adtál azonban még valamit, ami szinte felbecsülhetetlen érték: a Belőled sugárzó emberséget! Bármelyik szakaszára gondoljak is az együtt eltöltött évtizedeknek, mindig azt példáztad tetteiddel és hirdetted egész szellemiségeddel, hogy a tudás nem öncél, hanem az emberért van, hogy jobbítsa a világot, a társadalmat. Láttam, ahogy igyekeztél mindig mindent megtenni, hogy biztasd és segítsd a pályakezdőket, hogy egyengessed pályatársaid szakmai fejlődését, boldogulását, vagy hogy megsegítsd azokat a kollégákat, akiket az élet nehéz helyzetbe hozott. Számosan vagyunk, akik nagyon sokat köszönhetünk Neked, hogy bátorítottál és támogattál minket szakmai pályánkon, nem lankadó figyelemmel kísérve azt. Egyetemünk professzoraként önzetlenül és töretlenül fáradoztál azon, hogy a szűkebb és tágabb közösséget, amelynek Magad is tevékeny részese voltál, beleértve annak határon túli, külföldi részét is, építsd és erősítsd.

Mindezeket összegezve a Debreceni Egyetem Természettudományi és Technológiai Kara nevében őszinte hálával szeretném megköszönni Neked, hogy kitartottál Debrecen mellett, képviselted hosszú évtizedeken át az Egyetem, a TTK, a debreceni fizika és fizikusok ügyét, hogy fizikatanárok és fizikusok generációival szerettetted meg a fizikát és hivatásukat, hogy nagyon sok lelkes fiataalt indítottál el *tőlünk is* kutatói pályáján.

Végezetül engedtessek meg nekem, aki tanítványod, munkatársad, barátod lehettem, hogy néhány személyes emléket villantsak fel. Emlékszem,

- amikor még egyetemi hallgatóként együtt tanultuk egy nyári gyakorlaton a nem ábeli mértékelméletet;
- amikor féltő gonddal láttál el tanácsokkal 3-éves kijevei aspiranturám előtt, átadva dubnai tapasztalataid egy részét;
- felidézem az első közös kutatási témát Veled és Németh Judit professzorasszonyal, amikor elfogadtatok engem, a pályakezdőt, mint egyenjogú kutatótársat;
- frankfurti útjainkra emlékezem, ahová segítségével jutottam el, és Neked is sokban köszönhetem, hogy ez az évtizedeken át tartó együttműködés szakmai pályám

egyik meghatározó állomása lett;

- és elevenen él bennem az emléke a hosszú beszélgetéseknek szakmáról, életről, a világ dolgairól; no meg annak is, hogy baráti társaságban kifogyhatatlan voltál az adomákból;
- barátként, apám helyett apámként álltál mellettem, mikor elvesztettem a nekem legdrágábbat, édesanyámat, vagy amikor baráti tanácsaiddal láttál el fiam jövőjének egyengetésében;
- emlékszem, amikor beláttattad velem a délafrikai tengerparton, hogy itt az ideje, hogy összeírjam a doktori értekezésemet;
- és emlékezem, ahogy segítettük egymást a tanszék megújításában, a tehetséges fiatalok felkarolásában,
- és arra is, ahogy szinte az utolsó időig támogattál szolgálatomban a Kar élén.

Látod, hosszú a lista és messze nem teljes. Ami azonban különösen jó érzés és tudat, hogy nem én vagyok az egyedüli, aki ennyi mindent köszönhet Neked. Hiszem, hogy mindaz a jó, amit tettél, mondtál és alkottál, *túlél*, és itt maradsz általa velünk, közöttünk továbbra is. Ez a vigasz a fájdalmas elválás perceiben.

„Fájok,” - mondja a költő, - „de fájdalom sugaras és szelíd, ...Bánatom csitultan szendereg...”

Kedves Bátyó! Földi valódban eltávoztál tőlünk: *fénnyé lettél*; fénné az *emberség* hullámhosszán; fénné, ami magán hordozza mindazt a szellemi örökséget, amit ránk hagytál. Ez a fény itt sugárzik körülöttünk, és többszörösen meg-megjárva az utat oda-vissza közöttünk, *sokszorozódva* tükröződik vissza elménkben és szívünkben. Így őrizünk meg szeretettel és méltón legjobb emlékezetünkben.

Isten nyugosztaljon!